

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie ochrony dzieci zagrożonych przez podróżujących przestępców seksualnych

(2009/C 317/07)

Sprawozdawca: **Madi SHARMA**

Dnia 10 lipca 2008 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie

ochrony dzieci zagrożonych przez podróżujących przestępców seksualnych.

Sekcja ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 25 czerwca 2009 r. Sprawozdawcą była Madi SHARMA.

Na 455. sesji plenarnej w dniach 15–16 lipca 2009 r. (posiedzenie z 15 lipca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 157 do 2 – 4 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Zalecenia – „Nie pozwól podróżować krzywdzeniu dzieci” ⁽¹⁾

1.1. Należy przyjąć, wdrożyć i uznać za priorytet europejską strategię ochrony dzieci zagrożonych przez podróżujących przestępców seksualnych.

Odpowiedzialności za przestępstwa seksualnych NIE MOŻNA pozostawiać wyłącznie w gestii zagranicznych wymiarów sprawiedliwości. Wyroki wydawane poza UE nie zawsze skutkują karą pozbawienia wolności. Wielokrotni przestępcy często pozostają w tym samym kraju lub wyjeżdżają do innych, aby uniknąć wykrycia. Oznacza to, że europejskie organy i rządy krajowe nie są świadome zagrożenia w momencie powrotu przestępcy do Europy. **Zwiększa to zagrożenie europejskich dzieci.**

Należy przyjąć wzmocnione, skoncentrowane na dzieciach podejście holistyczne, obejmujące:

- zapobieganie wykorzystywaniu; należy przeprowadzić badania dotyczące profilu podróżujących przestępców seksualnych ⁽²⁾;
- ochronę dzieci „zagrożonych” i ofiar, w tym identyfikację dzieci zagrożonych ⁽³⁾ poprzez utworzenie telefonów zaufania i gorących linii;
- ściganie przestępców dzięki wzmocnieniu ram prawnych;
- partnerstwo z organizacjami pozarządowymi i niezaangażowanymi dotąd podmiotami,
- udział młodzieży i społeczeństwa obywatelskiego w podnoszeniu świadomości.

⁽¹⁾ Hasło kampanii Światowej Organizacji Turystyki.

⁽²⁾ Save the Children Dania, raport „Przestępcy seksualni bez granic”, maj 2009 r.

⁽³⁾ Deklaracja i plan działania z Rio de Janeiro na rzecz zapobiegania wykorzystywaniu seksualnemu dzieci i nastolatków i położenia mu kresu, listopad 2008 r.

EKES popiera zalecenia zawarte w komunikacie KE „W kierunku strategii UE na rzecz praw dziecka”, zalecenia PE ⁽⁴⁾ i konwencję Rady Europy ⁽⁵⁾, które skupiają się na ochronie dzieci przed wykorzystywaniem. Niemniej jednak Komitet wzywa pozostałe państwa członkowskie ⁽⁶⁾, które jeszcze tego nie zrobiły, by pilnie podpisały i ratyfikowały protokół ONZ ⁽⁷⁾ do konwencji o prawach dziecka i konwencję Rady Europy, tak aby można było wprowadzić w Europie skuteczne zmiany w postępowaniu z Europejczykami, którzy podczas pracy lub podróży za granicą wykorzystują dzieci.

1.2. Środki konieczne w skutecznej proaktywnej strategii obejmują:

- faktyczne partnerstwo międzynarodowe i lepsze dzielenie się informacjami, włącznie ze współpracą między organami policyjnymi i wzmocnieniem ich narzędzi informatycznych służących wykrywaniu podróżujących przestępców seksualnych;
- silniejsze dwustronne umowy o współpracy z odpowiednimi krajami;
- wspólne zespoły śledczo-dochodzeniowe i inne agencje egzekwowania prawa;

⁽⁴⁾ Zalecenie PE dla Rady z dnia 3 lutego 2009 r. w sprawie walki z seksualnym wykorzystywaniem dzieci i pornografią dziecięcą (2008/2144(INI)).

⁽⁵⁾ Konwencja Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych z 25 października 2007 r., <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/201.htm>.

⁽⁶⁾ Zob. <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=201&CM=&DF=&CL=ENG>. Państwa członkowskie, które nie ratyfikowały protokołu ONZ do konwencji o prawach dziecka: Niemcy, Węgry, Irlandia, Luksemburg, Malta, Zjednoczone Królestwo. Państwa członkowskie, które nie podpisały konwencji Rady Europy: Republika Czeska, Węgry, Łotwa, Luksemburg, Malta, Słowacja. Ratyfikowała ją tylko Grecja.

⁽⁷⁾ Protokół dodatkowy ONZ do Konwencji o prawach dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii; przyjęcie: maj 2000 r.; wejście w życie: styczeń 2002 r. Zob. [w:] <http://www.unhchr.ch/html/menu2/6/crc/treaties/opsc.htm>.

- umowy z zagranicznymi rządami o deportacji i konwojowaniu skazanych przestępców; rozważenie wykorzystania zakazu opuszczania kraju (Foreign Travel Order – FTO) do ograniczenia podróży przestępców seksualnych stanowiących wysokie zagrożenie;
- przeprowadzanie weryfikacji przy naborze i zakaz pracy za granicą dla przestępców seksualnych ⁽⁸⁾;
- prowadzenie europejskich oraz – w miarę możliwości – ogólnoswiatowych uświadamiających kampanii społecznych na temat zgłaszania przestępstw seksualnych; powinno być to połączone z utworzeniem bezpłatnej międzynarodowej gorącej linii wyposażonej w system zgłoszeń „w czasie rzeczywistym” ⁽⁹⁾;
- zaangażowanie partnerów społecznych i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego w podnoszenie świadomości;
- systemy kształcenia, doradztwa i terapii lub usług medycznych dla ofiar oraz szkolenia dla specjalistów w tej dziedzinie.

1.3. Najważniejszym zadaniem jest podnoszenie świadomości opinii publicznej na temat skali problemu. Można by tego dokonać poprzez realizację projektu europejskiego „Europa przeciwko wykorzystywaniu dzieci” ⁽¹⁰⁾. Instytucje UE mogłyby dać przykład, zamieszczając na wszystkich formularzach zwrotu kosztów podróży wzmiankę o swojej etycznej strategii w zakresie podróży, wymierzonej przeciwko wykorzystywaniu seksualnemu dzieci.

1.4. W niniejszej opinii nie porusza się kwestii handlu dziećmi ani uprowadzeń; zjawiska te wymagają odrębnych środków i prawodawstwa i powinny zostać omówione w osobnym dokumencie.

2. Kontekst

2.1. Niniejsza opinia dotyczy podróży i seksualnego wykorzystywania dzieci w Europie i poza nią.

2.2. **Większość osób seksualnie wykorzystujących dzieci lub niegodziwie je traktujących w celach seksualnych to osoby miejscowe.** Tak jest na całym świecie. Niemniej jednak seksualne wykorzystywanie dzieci przy okazji podróży stanowi obecnie na świecie część dobrze zakorzenionej i lukratywnej branży usług seksualnych.

2.3. Dzięki tańszym podróżom, ruchowi bezwizowemu i nowym technologiom przestępcy mogą wybierać najbardziej zagrożone dzieci świata, w tym także Europy, zwłaszcza tam, gdzie ubóstwo, deprivacja, upośledzenie emocjonalne i warunki społeczne są najgorsze. Akty wykorzystywania często rejestrowane są w formie cyfrowej i rozpowszechniane na całym świecie.

⁽⁸⁾ „The End of the Line for Child Exploitation”. Zob. raport ECPAT z 2006 roku.

⁽⁹⁾ Zob. Childwise ECPAT Australia.

⁽¹⁰⁾ Zob. załącznik 1.

Wiele organizacji pozarządowych, z których najbardziej znana jest ECPAT ⁽¹¹⁾, współpracuje z policją i branżą podróży i turystyki, aby chronić te dzieci.

2.4. Pierwszy Światowy Kongres przeciwko Seksualnemu Wykorzystywaniu Dzieci do Celów Komercyjnych odbył się w 1996 roku w Sztokholmie. 122 krajów zobowiązało się do *międzynarodowej współpracy w celu zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci*. Obecnie podczas lokalnych ⁽¹²⁾ i międzynarodowych konferencji ⁽¹³⁾ mówi się i powtarza, że skuteczną prewencję utrudniają wciąż te same przeszkody.

2.5. W UE sporządzono wiele dodatkowych sprawozdań i podjęto wiele zobowiązań ⁽¹⁴⁾. Jednakże, jak zauważono w niedawnym sprawozdaniu Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁵⁾, wiele państw członkowskich w dalszym ciągu nie podpisało tych konwencji lub ich nie ratyfikowało.

2.6. Oznacza to niestety, że mimo iż wykonuje się świetną pracę ⁽¹⁶⁾ i podejmuje się wiele kroków praktycznych na szczeblu UE ⁽¹⁷⁾, Europa nie potrafi ochronić najbardziej zagrożonych dzieci, przeciwdziałać ich wykorzystywaniu przez obywateli europejskich i przestrzegać zobowiązań podjętych w Sztokholmie. **Jedynie praktyczne działania mogą ochronić dzieci w kraju i za granicą.**

2.7. Niemożliwe jest ustalenie liczby dzieci, które padły ofiarą podróżujących przestępców seksualnych. Zbieranie danych nastręcza trudności ze względu na tajny i kryminalny charakter przestępstw seksualnych na dzieciach oraz bezbronność dzieci, zwłaszcza żyjących w ubóstwie. Wykorzystywanie seksualne dzieci stanowi część występującego na całym świecie procederu seksualnego wykorzystywania dzieci w celach komercyjnych. Obejmuje on:

- kupowanie i sprzedawanie dzieci do prostytucji;
- seksualne wykorzystywanie dzieci związane z pedofilią;
- produkcję zdjęć i filmów z wykorzystywanymi seksualnie dziećmi i inne formy pornografii z udziałem dzieci.

⁽¹¹⁾ ECPAT – skrót od ang. End Child Prostitution, Child Pornography and the Trafficking of Children for Sexual Purposes („Położyć kres prostytucji dziecięcej, pornografii z udziałem dzieci i handlowi dziećmi w celach seksualnych”) – posiada specjalny status doradcy przy Radzie Gospodarczo-Społecznej ONZ (ECOSOC).

⁽¹²⁾ „When Travelling, Put a Stop to Indifference” („Nie dla znieczulicy podczas podróży”); Stopchildprostitution.be, „Travelling Abusers in Europe” („Podróżujące po Europie osoby dopuszczające się wykorzystywania”), maj 2007 r.

⁽¹³⁾ III Światowy Kongres przeciw Seksualnemu Wykorzystywaniu Dzieci i Nastolatków, listopad 2008 rok.

⁽¹⁴⁾ Zob. przypis 4 i 5. Zob. również: http://www.nspcc.org.uk/Inform/policyandpublicaffairs/Europe/Briefings/councilofeurope_wdf51232.pdf i <http://www.unhcr.ch/html/menu2/6/crc/treaties/opsc.htm>.

⁽¹⁵⁾ Zob. przypis 4.

⁽¹⁶⁾ PE 410.671, styczeń 2009 r.

⁽¹⁷⁾ COM (1996) 547 wersja ostateczna; COM (1999) 262 wersja ostateczna; decyzja ramowa Rady 2000/375/WSiSW (Dz.U. L 138 z 9.6.2000); decyzja ramowa Rady 2004/68/WSiSW (Dz.U. L 13 z 20.1.2004) i COM(2009) 135 wersja ostateczna.

2.8. Przestępcy z reguły wyjeżdżają tam, gdzie wydaje im się, że nie zostaną ujęci. Często są to miejsca z niskim poziomem edukacji, dotknięte ubóstwem, ignorancją, apatią, brakiem praworządności czy strategii rządowej. Wykorzystywaniem dzieci zajmują się ludzie, którzy specjalnie w tym celu zakładają domy dziecka⁽¹⁸⁾, prowadzą projekty na rzecz dzieci i szkoły w narażonych społecznościach, jedynie po to, aby znajdować pożywkę dla przestępczych działań swoich i wspólników. Wielokrotni sprawcy wykroczeń podróżują z kraju do kraju i unikają wykrycia przez mechanizmy kontroli przestępców seksualnych. Należy przeprowadzić dalsze badania nad sposobem myślenia osób wykorzystujących seksualnie dzieci. Finkelhors określa cztery warunki wstępne, w zależności od których może dojść do seksualnych przestępstw wobec dzieci⁽¹⁹⁾:

- motywacja do dopuszczenia się wykorzystania;
- wewnętrzne hamulce związane z etyką osobistą;
- hamulce zewnętrzne;
- opór ofiary.

2.9. Osoby zawodowo zajmujące się ochroną dzieci i opinia publiczna posiadają niewielką wiedzę o wykorzystywaniu dzieci za granicą. W mediach mówi się jedynie o najbardziej sensacyjnych wypadkach. Mało mówi się o ryzyku, na jakie narażone są europejskie dzieci w związku z ostatecznym powrotem sprawców wykroczeń.

2.10. Centrum CEOP⁽²⁰⁾ używa trafnego terminu „podróżujący przestępcy seksualni” do opisu osób, które podróżują za granicę i wykorzystują tam dzieci. W opinii publicznej panuje przekonanie, że jeśli jakaś osoba popełnia przestępstwo za granicą, to automatycznie umieszczana jest w rejestrze przestępców seksualnych. Jednakże dzieje się tak rzadko, jako że ze względu na wiele złożonych powodów rejestry takie mogą nie istnieć, informacje mogą nie być przekazywane lub przepisy dotyczące ochrony danych mogą nie zezwalać na monitorowanie.

2.11. **Turystykę seksualną należy rozważać szerzej niż tylko w kontekście podróży związanych z „wakacjami”.** Wiele przedsiębiorstw zmienia obecnie swoją lokalizację lub posiada biura i prowadzi interesy na całym świecie. Pracodawcy, związki zawodowe i organizacje muszą postawić jasne warunki, że seksualne wykorzystywanie dzieci nie będzie tolerowane w żadnym wypadku.

3. Globalna odpowiedzialność

3.1. Wszystkie rządy posiadają wobec swoich obywateli obowiązki ochrony zagrożonych dzieci, gdziekolwiek by się one znajdowały. Do trwającej od pół wieku ekspansji turystyki dołączył w ostatnich latach wzrost turystyki przestępców seksualnie wykorzystujących dzieci. Główni sprawcy to często osoby, które korzystając z faktu, że przebywają w innym kraju, ignorują społeczne zakazy, które w normalnych okolicznościach kierowałyby ich zachowaniem.

3.2. Kodeks etyczny turystyki⁽²¹⁾ wyznacza ramy odniesienia dla odpowiedzialnego i zrównoważonego rozwoju światowej turystyki. Dla Wspólnoty Europejskiej hańbą powinno być to, że wśród osób seksualnie wykorzystujących dzieci w UE i na całym świecie znajdują się Europejczycy. Europa ponosi odpowiedzialność za obywateli europejskich i całkowicie niedopuszczalny jest fakt, że ściga się sprawców przestępstw w kraju, a później pozwała się im swobodnie i bez monitorowania podróżować do innych krajów. Europa musi się również zająć dychotomią prawa polegającą na tym, że zezwala ono na swobodne przemieszczanie się obywateli europejskich, lecz jednocześnie zezwala sprawcom wykorzystywania seksualnego na podróżowanie bez ograniczeń.

3.3. Istnieje uznawana na świecie zasada prawa, która zapobiega sądeniu jednej osoby dwukrotnie za to samo wykroczenie. Jeżeli popełniający wykroczenie wraca do swojego kraju rodzinnego, wydany już wyrok musi zostać podtrzymany, chyba że znalezione zostaną nowe dowody i można wydać nowy wyrok. Dlatego też współpraca międzynarodowa ma pierwszorzędne znaczenie. Komitet z zadowoleniem przyjmuje decyzję ramową Komisji podejmującą to zagadnienie⁽²²⁾.

3.4. Potrzebne jest koordynowanie działań, monitorowanie i ocena statystyk oraz wydawanie w porę praktycznych zaleceń. Niemniej jednak, ponieważ decyzje podjęte w tej dziedzinie mogą prowadzić do pozbawienia wolności, a tym samym dotyczyć podstawowych praw człowieka, na terytorium Unii jedynie państwa członkowskie są uprawnione do podejmowania decyzji w tym zakresie, przestrzegając przy tym przepisów regulujących działanie ich organów policyjnych i sądowniczych. Europejskie i międzynarodowe organizacje pozarządowe wykonują świetną pracę w zakresie ochrony dzieci, jednak nie mogą one zastąpić policji lub sądownictwa.

Współpraca i pomoc rozwojowa w zakresie wychodzenia z ubóstwa⁽²³⁾, kształcenia, zdrowia i rozwoju społecznego muszą w większym stopniu wspierać ochronę dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym. Organizacjom pozarządowym i partnerom społecznym należy poświęcić uwagę i udzielić wsparcia w postaci szkoleń oraz wsparcia emocjonalnego lub psychologicznego. Należy poszerzać zakres kształcenia i szkolenia osób pracujących w tym sektorze i w szerszej pojętej sektorze świadczenia usług (tj. w środkach przekazu, szpitalach, wśród nauczycieli, pracowników pomocy społecznej i policji), tak aby zrozumieć i usunąć przeszkody w zgłaszaniu problemów. Jak podkreślono w sprawozdaniu duńskiej filii organizacji Save the Children⁽²⁴⁾, należy odpowiednio pokierować dziećmi, zwłaszcza tymi najbardziej zagrożonymi, tak aby były świadome sytuacji i wiedziały, jak sobie z nią radzić. W krajach rozwiniętych i rozwijających się należy uczyć dzieci bezpiecznego korzystania z internetu, przestrzegając je przed praktykami przestępców seksualnych, którzy bardzo sprawnie wykorzystują to narzędzie w celu wyszukiwania swoich ofiar.

⁽¹⁸⁾ Przestępcy używają oficjalnej nazwy „dom dziecka”, aby ukryć swój proceder. Są to placówki zakładane w celu wykorzystywania dzieci.

⁽¹⁹⁾ „Przestępcy seksualni bez granic” – Save the Children Dania, maj 2009 r.

⁽²⁰⁾ UK CEOP – brytyjski ośrodek ochrony dzieci przed wykorzystywaniem i ich ochroną w internecie (Child Exploitation and Online Protection Centre).

⁽²¹⁾ Przyjęty rezolucją A/RES/406(XIII) podczas 13. Zgromadzenia Ogólnego Światowej Organizacji Turystyki ONZ (UNWTO) (27 września – 1 października 1999 r.).

⁽²²⁾ COM(2009) 135 wersja ostateczna.

⁽²³⁾ Studium tematyczne dotyczące strategicznych środków przeciw ubóstwu dzieci.

⁽²⁴⁾ Ibidem.

3.5. Należy zadbać o terapię i poradnictwo dla sprawców wykorzystywania seksualnego, aby wesprzeć ich rehabilitację⁽²⁵⁾.

4. Odpowiedzialność społeczeństwa obywatelskiego

4.1. Na europejskim społeczeństwie obywatelskim spoczywa odpowiedzialność za sprzeciwy wobec przestępstw i reagowanie tam, gdzie istnieje potencjalne zagrożenie dla innych – zwłaszcza w przypadku wykorzystywania dzieci – niezależnie od tego, czy dzieje się to w kraju, czy za granicą. Szacuje się, że obecnie od 10 % do 20 % dzieci jest wykorzystywanych seksualnie w dzieciństwie w Europie, a zasięg geograficzny i nasilenie tego zjawiska rosną. Wielu obywateli europejskich to podróżujący przestępcy seksualni, przemieszczający się na terenie Europy i poza nią.

4.2. Dlatego też, aby zwalczać tę plagę, należy wypracować wspólne strategie i prowadzić dalsze działania koncentrujące się na zapobieganiu i karaniu. Europejscy pracodawcy powinni obecnie postrzegać zwalczanie prostytucji dziecięcej i pornografii z udziałem dzieci jako kwestię odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw.

4.3. Wśród **842 mln** podróżujących (dane z 2006 r.) **4,5%** stanowią przestępcy seksualni, a **10%** z nich to pedofile⁽²⁶⁾. **Od roku 2003 biura podróży** mogą przyjąć kodeks postępowania mający na celu ochronę dzieci przed wykorzystaniem seksualnym w sektorze turystycznym⁽²⁷⁾. Do dzisiaj ponad 600 biur z przeszło 30 krajów podpisało ten dokument. Niemniej jednak seksualne wykorzystywanie dzieci przy okazji podróży nie podlega wyłącznie odpowiedzialności branży turystycznej. Wszystkie sektory działalności gospodarczej powinny przeciwdziałać temu procederowi.

4.4. ITUC zachęca swoich członków do tworzenia struktur wsparcia strategii z udziałem urzędników, komitetów i grup roboczych. Aby dotrzeć do członków szeregowych, ITUC przyjął podejście sektorowe i stworzył cenne partnerstwa w celu wdrożenia międzynarodowych porozumień ramowych. Jako że wykorzystywanie dzieci stanowi poważne naruszenie podstawowych praw pracy i człowieka, do integralnej części działań organizacji

należy zwalczanie najcięższych form pracy dzieci⁽²⁸⁾. Związki zawodowe w dalszym ciągu odgrywają zatem swą rolę w zachęcaniu do ratyfikacji odpowiednich norm międzynarodowych i monitorowaniu wdrażania polityki i przepisów przez rządy i pracodawców⁽²⁹⁾, w podnoszeniu świadomości swoich członków i opinii publicznej⁽³⁰⁾ oraz poruszaniu tej kwestii w negocjacjach zbiorowych⁽³¹⁾.

4.5. W konwencji przyjętej przez Komitet Ministrów 12 lipca 2007 r. Rada Europy stwierdza: „*Każda strona będzie zachęcać sektor prywatny [...] jak również społeczeństwo obywatelskie do udziału w opracowywaniu i wdrażaniu strategii politycznych zmierzających do zapobiegania seksualnemu wykorzystywaniu dzieci i ich niegodziwemu traktowaniu w celach seksualnych oraz do wprowadzania w życie norm wewnętrznych w drodze samoregulacji lub współregulacji*”. **Dlatego też wspólny projekt europejski jest wykonalny.**

5. Konkretny środki

5.1. Jedynym celem wszelkich działań musi być POŁOŻENIE KRESU wykorzystywaniu dzieci i ochrona zagrożonych. Jeśli udało by się powstrzymać wykorzystywanie dzieci, nie byłoby ofiar. Musi to stanowić priorytet i główny cel wszystkich strategii na rzecz dzieci.

5.2. Instytucje UE mogą dać przykład, wprowadzając potępienie seksualnego wykorzystywania dzieci w swojej etycznej strategii w zakresie podróży i umieszczając odpowiednie adnotacje na wszystkich formularzach zwrotu kosztów podróży.

5.3. Przedstawione poniżej środki i przykłady można tu streścić jedynie pokrótce. Zostały one opracowane w konsultacji z ECPAT⁽³²⁾, jedną z wiodących organizacji na rzecz praw dziecka na świecie, która walczy o ochronę dzieci przed wykorzystaniem seksualnym w celach komercyjnych. ECPAT działa w 70 krajach na najwyższych szczeblach sprawowania rządów, docierając jednocześnie do lekarzy i osób pracujących bezpośrednio z dziećmi poprzez badania, szkolenia i wzmacnianie potencjału.

5.3.1. **Weryfikacja i zakaz dostępu:** Szkoły za granicą nie posiadają obecnie systemów sprawdzania przeszłości osób ubiegających się o pracę lub tego, czy nadają się oni do pracy z dziećmi. Stanowi to poważną lukę w ochronie zagrożonych dzieci. Należy wprowadzić mechanizmy umożliwiające dostęp do takich informacji zarejestrowanym organizacjom międzynarodowym lub policji.

⁽²⁵⁾ Sarah Macgregor: „Programy terapii przestępców seksualnych: skuteczność pozbawiania wolności i programy społecznościowe w Australii i Nowej Zelandii”, [w:] <http://www.indigenousjustice.gov.au/briefs/brief003.pdf>; Dario Dosio, Friedemann Pfaefflin, Reinhard Eher (red.), „Zapobieganie przemocy seksualnej przez skuteczną terapię przestępców seksualnych i porządek publiczny”, 10. konferencja IATSO (International Association for the Treatment of Sexual Offenders), [w:] www.iatso.org.

⁽²⁶⁾ Źródło: ACPE – stowarzyszenie walki z prostytucją dziecięcą.

⁽²⁷⁾ Kodeks został zainicjowany w 1998 r. przez ECPAT Szwecja. Jest uznany przez UNICEF i WTO. Zob. też www.thecode.org.

⁽²⁸⁾ Konwencja MOP nr 182.

⁽²⁹⁾ Zob. http://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/FINAL_EU_CLS_2009_report__2_.pdf.

⁽³⁰⁾ Zob. <http://www.itfglobal.org/campaigns/traffickingstate.cfm>.

⁽³¹⁾ Zob. http://www.iiicongressomundial.net/congresso/arquivos/thematic_paper_csr_eng.pdf.

⁽³²⁾ ECPAT – End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes („Położyć kres prostytucji dziecięcej, pornografii dziecięcej i handlowi dziećmi w celach seksualnych”).

5.3.2. **Dwustronne umowy o współpracy:** Na całym świecie organizacje pozarządowe w coraz większym stopniu dzielą się kluczowymi informacjami o problemach związanych z byłymi przestępcami. Skutkuje to podejmowaniem działań szybko i w porę. Jak na ironię, pogrążone w biurokracji i obciążone przepisami o ochronie danych rządy nie mogą działać szybko i polegają na organizacjach pozarządowych, które wykonują zadania, kiedy zawiodą międzynarodowe organy ścigania. **Ochrona dzieci powinna zawsze mieć pierwszeństwo przed przepisami w zakresie ochrony danych.** Budowa zaufania i wymiana wiedzy między krajami w ramach sieci współpracy pozwala wypracować proaktywną postawę w zwalczaniu wykorzystywania seksualnego. Takie działania muszą wykraczać poza szkolenia lub rozwijanie potencjału, aby okazały się skuteczne.

5.3.3. Aby uniknąć przemykania oczu lub kultury milczenia, **należy zorganizować międzynarodowe gorące linie do zgłaszania problemów i telefony zaufania.** Systemy te muszą umożliwiać działanie w „czasie rzeczywistym”. Musi istnieć zintegrowany system ochrony dzieci, złożony z profesjonalnych organów i usługodawców, który mógłby współpracować z organizacjami pozarządowymi, pomagając chronić i identyfikować ofiary lub dzieci zagrożone.

5.3.4. **Wspólne zespoły śledczo-dochodzeniowe i krajowe agencje egzekwowania prawa:** Europa potrzebuje specjalnych agencji o priorytetach w zakresie ochrony dzieci, których działalność sięgałaby za granicę i które posiadałyby odpowiednie zasoby do śledzenia wyjeżdżających za granicę znanych przestępców seksualnych lub gromadzenia dowodów działalności za granicą.

5.3.5. **Umowy o deportacji i konwojowaniu skazanych przestępców:** System informowania wzajemnego państw o postępowań sądowych i zapadających wyrokach nie jest obowiązkowy. Dlatego też przestępcy seksualni mogą być skazywani za granicą, a informacja o tym nie trafia do ich kraju rodzinnego. Ambasadory i przedstawicielstwa odpowiedzialne są za informowanie swoich państw, jeśli dowiedzą się o skazaniu ich obywatela. Po otrzymaniu wyroku i odbyciu kary za granicą, wielu przestępców pozostaje w tym samym kraju lub przenosi się do innego, lecz nie wraca do kraju rodzinnego, unikając tym samym umieszczenia w rejestrze przestępców seksualnych. W przypadku skazanych odesłanych do kraju rodzinnego, istnieje ryzyko ich ucieczki podczas długiego lotu z przesiadkami, który się z tym wiąże. Dlatego też potrzebni są konwojenci z nakazu prawa oraz dwustronne umowy o współpracy.

5.3.6. **Model umów o ochronie publicznej angażujących wiele agencji (MAPP):** Tego modelu używa się w Wielkiej Brytanii do oceny przestępców seksualnych i nadzoru nad nimi w danej społeczności. Angażuje on liczne agencje (organów sprawiedliwości, opieki społecznej, mieszkaniowe, służby zdrowia), aby zminimalizować poważną szkodliwość dla społeczeństwa i pomagać w wykrywaniu wielokrotnych przestępców. Nie obejmuje on jednak obecnie obywateli UK wyjeżdżających za granicę; pełni on cztery podstawowe funkcje, takie jak:

- identyfikacja przestępców;
- wymiana odpowiednich informacji potrzebnych do oceny ryzyka;
- ocena ryzyka i poważnej szkodliwości;
- zarządzanie ryzykiem.

5.3.7. **Wykorzystanie i skuteczność zakazów opuszczania kraju (Foreign Travel Orders – FTO):** Mogą z nich korzystać sądy, aby zakazywać pewnym osobom wyjazdów za granicę – do konkretnego kraju lub dokądkolwiek na świecie. Można tego dokonać w celu ochrony konkretnego dziecka lub ochrony dzieci w ogólności. Zakazy te wydawane są na określony czas. Rząd Australii wprowadził w 2005 roku poprawki do australijskiej ustawy paszportowej, umożliwiając policji składanie wniosku o unieważnienie paszportów przestępcom seksualnym stanowiącym wysokie zagrożenie.

5.4. **Niezwykle konkretny środek – europejski projekt „Europa przeciwko wykorzystywaniu seksualnemu dzieci – POWIEDZ NIE!”**

Można stworzyć projekt europejski, który łączyłby w sobie cały dotychczasowy dorobek i opracowane dokumenty i **służyłby podniesieniu świadomości dzięki temu, że organizacje zobowiązywałyby się do przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu dzieci poprzez samo tylko zwrócenie uwagi na podstawowe fakty.** Proponowanej w załączniku I deklaracji mogłyby towarzyszyć „kodeks” lub „karta” przyjmowane już powszechnie. Nowe lub zatwierdzone akty prawa, jeśli byłyby skutecznie egzekwowane, mogłyby również wspierać tę sprawę.

Bruksela, 15 lipca 2009 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI

Załącznik I

Europa przeciw wykorzystywaniu seksualnemu dzieci**Seksualne wykorzystywanie osób poniżej 18. roku życia jest PRZESTĘPSTWEM na całym świecie****Europejskie instytucje i partnerzy społeczni nie akceptują takich praktyk!**

Na całym świecie dzieci mają prawo rosnąć bezpiecznie i bez narażenia na jakiegokolwiek formy wykorzystywania seksualnego – fizycznego lub przez internet.

Deklaracja [nazwa organizacji]

- Wnosimy wkład w tworzenie etycznego i odpowiedzialnego wzrostu gospodarczego.
- Szanujemy i chronimy prawa dziecka.
- Potępiamy wszelkie formy seksualnego wykorzystywania dzieci – fizycznego lub przez internet.
- Zastrzegamy sobie prawo do zgłaszania organom ścigania informacji o osobach podejrzanych o jakiegokolwiek działania zmierzające do utraty godności lub wykorzystywania seksualnego osób, które nie ukończyły 18. roku życia.

Pracownicy [nazwa organizacji] zobowiązują się do:

- przestrzegania wymienionych powyżej zasad firmy i podstawowych praw ochrony dzieci;
- przyczyniania się do etycznego i odpowiedzialnego wzrostu gospodarczego;
- poszanowania i ochrony praw dziecka;
- niedostarczania informacji lub materiałów, które mogą prowadzić do wykorzystywania seksualnego dzieci;
- informowania przełożonych i władz, w tym policji, o podejrzanej działalności, która może zagrażać dzieciom lub prowadzić do ich wykorzystywania seksualnego.

Oczekiwania wobec klientów i dostawców [nazwa organizacji]:

Cenimy i szanujemy ogólnie przyjęte przepisy prawa chroniące dzieci przed wykorzystaniem seksualnym. Zobowiązujemy się nie podejmować tego typu praktyk fizycznie ani przez internet – w kraju, podczas podróży służbowych ani podczas wakacji.
